

PIETRI

(Iš estų gyvenimo)

Smirkus pavasario lietus paverė didelio kiemo paviršų skysto purvo sluoksniu. O lijo vis smarkiau, ir lietuviškai nerūpėjo, kad skystame purve mažas žmogelis muštų kitą mažą žmogelį.

Ir vėju nerūpėjo tos muštinės. Jis tarkininkavo lietuviškai taškė vandens dulkes. Vėjas visai pasiuto tą vakarą. Jis stiautė tarp trobesių, plėšė nuo stogų šiaudus ir balanas ir svaidė lietaus lašus į visas puses.

Bet kiemo viduryje du besipešantieji neįėjo nei lietaus, nei vėjo. Vienas iš jų muštų kumščiu šlapia kito žmogelio veidą. O tas kitas, laikydamas glėbį malkų, staugė ir raitėsi iš skausmo. Iš jo nosies varvėjo kraujas.

Jis nenorėjo paleisti iš rankų malkų. Bet jo priešas spyrė jam koja į pilvą, ir malkos išbyrėjo.

Tai buvo žiaurus smūgis. Žmogelis sustaugė dar garsiau, bet vis dėlto pašoko ir tiek ryžtingai žengė link savo priešų, kad anas išsigando. Bet jis tuoj pat susigriebė ir pačupęs pliauską riktėlėjo spiegiančiu balsu:

— Užmušiu!

Jo išvaizda buvo baisi, o šaltas lietus nepajėgė atvėsinti jo įsiutimo. Dabar jau persigando kitas ir ėmė bėgti.

Jis perbėgo per visą kiemą, slisdamas skystame purve, o jį vijosi kitas su pliauska rankoje.

Juodu kartu įbėgo į mažą trobesį kitame kiemo gale. Tame trobesyje buvo beveik tamsu, nors po įmūrytu į krosnį katilū degė ugnis.

Bet vis dėlto kiaulė, gulėjusi su paršukais gretimame tvarte, matė pro plyšį, kaip vienas mažas žmogelis medžio gabalu muštų tankiais smūgiais kito mažo žmogelio galvą. O mušamasis raitėsi, slėpdamas galvą į maišus bulvėms. Kiaulė sukriuksėjo ir snukiu sudavė į dureles, pro kurias jai pildavo jovalo.

Čia nugalėtojas išėjo iš mažo trobesio sugniaužęs kumščius ir grasinančiai spiegdamas.

O kitas dar kiek pagulėjo suspaudęs galvą rankomis, paskui pasiklė svirduliuodamas, paspyrė koja degančias po katilū pliauskas ir lėtai žingsniais išėjo į kiemą.

Už poros minučių jis grįžo su glėbiu šlapiai malkų ir metė jas prie slenkščio ant molinės aslos. Jis atsisėdo ant maišų ties krosnimi, ir blėstanti liepsna nudažė jo akis raudonu atspalviu. Iš jo gerklės veržėsi garsai, primenantieji alkano, šlančio šuns cypimą.

Už sienos sukriuksėjo kiaulė, laukusi vakarienės. Pajutusi virtuvės kvapą, ji tikėjosi išgirsti durelių girgždėjimą ir skysto jovalo pylimą. Bet du-

relės nesugingždėjo, ir jovalo niekas nepylė. Ji, nustebusi, sukriuksėjo dar sykį. Ji žinojo, kad jau laikas papildyti paršukų iščiulptų syvų atsargas. Bet žmogus sėdėjęs ties ugnimi nesuprato paraginimo. Ji vėl atsargiai įsirausė į šiaudus, stengdamasi nesuspausti spiegiančių, judančių kamuoliukų. Dėl visa ko ji iškišo iš šiaudų vieną ausį, tikėdamasi išgirsti malonų durelių girgždesį.

Žmogus balsu dejavo, šlapia rankove šluostėsi kraują ir stengėsi kažką suvokti, įbedęs akis į liepsną.

Bet liepsna tik skurdžiai nušviesdavo sienas ir atsispindėdavo jo akyse, nieko nepaaiškindama. Lietaus lašai barėno į stogo balanas, ir vėjas staugė kamine.

Dideliame katilė kažkas virė. Pro medinio dangčio plyšius veržėsi sprovelėmis garai. Virtuvėje pakvipo kopūstai.

O jis žiūrėjo į liepsną ir vis nepajėgė suvokti kažko svarbaus.

Niekas niekad nesakė, kad Pietri Oinas blogas vaikas. Niekas ir negalėjo šitaip sakyti, nes jis turėjo gerą širdį ir malonų būdą.

Tik kartais su juo įvykdavo kažkas keista. Jis staiga nutildavo ir įleisdavo į tolį savo užgesusį žvilgsnį, tankiai mirkėdodamas baltomis blakstienomis. Jo rankos pakildavo ir tiesėsi, judindamos pirštus, lyg stengdamosi kažką pačiupinti, sugniaužti, sutrinti. Po to jis grūdavo veidu pirmyn, nesulenkdamas kojų per kelius, ir muštė be atodairos galva ir kojomis. Iš apsiptojusios burnos veržėsi garsai, panašūs į žaksėjimą. O kūnas ritinėjosi iš vienos vietos į kitą taip lengvai, lyg nematomos stiprios rankos būtų jį kilnojusios, daužydamos į grindis.

Kartais tos rankos sulenkdamo jį lanku ir statydavo galva žemyn, o paskui vėl trenkdavo į žemę.

Žmonės tokiais momentais traukdavosi nuo Pietri, nes jo pirštai be atvangos judėjo, griebdamos orą. Tai buvo stori pirštai, panašūs į kablius, ir jie galėjo suspausti labai tvirtai.

Net senasis Uaitas nepajėgė davoti jį atgniaužti. Jis būtų galėjęs vienu smūgiu sutriuškinti Pietri nugarkaulį, bet jo pirštų jis negalėjo atlenkti. Žmonės traukdavosi nuo Pietri ir žiūrėjo į jį su baime ir gailėsčiu. O paskui jis nurimdavo ir svirduliuodamas ėjo kažkur, nesidaurydamas ir nepažindamas kelio.

Jei niekas jo nesusabdydavo, tai jis nuėdavo toli į mišką arba į pelkes ir paskui ilgai ieškodavo kelio į namus. Jį reikėjo stabdyti tokiais momentais. Po priepuolio jis būdavo visiškai nusilpęs ir nepavojingas.

Ir niekad priepuoliai nesikartodavo du sykius vienas po kito.

Žmonės gailėjosi jo ir stebėjosi, kodėl niekas juo nesirūpina ir jo negydo. Nejaugi vaikas pražus be jokios pagalbos? Juk jis dirba, kaip arklys, kodėl jį muša, kodėl niekas neįvertina jo darbštumo? Niekas nežinojo...

Pietri irgi veltui stengėsi tai išsiaiškinti, žiūrėdamas į liepsną, nušviečiančią jo ašarotą kruviną veidą...

Pietri nežinojo savo pavardės. Senis Oinas pasakė, kad jis niekad neturėjo pavardės. Senis Oinas dar pridūrė, kad ir vardą jis gavo tik per klaidą, nes šitokio išsigimėlio nederava vadinti krikščionišku vardu.

Bet kai valsčiaus raštininkas pasiteiravo apie Pietri, tai senis Oinas atsakė, kad Pietri įsūnytas ir jo pavardė — Oinas. Čia kažką reikėjo gerai išsiaiškinti ir suprasti. Bet Pietri nepajėgė nei išsiaiškinti, nei suprasti. Be to, jis beveik nieko nežinojo apie savo vaikystę.

Jis nežinojo, kad stambi mažojo Oino žmona labai ilgai neturėjo vaikų. Oinai labai sielojosi ir pačmė iš prieglaudų Narvoje vienerių metų kūdikį vardu Pietri.

Oino gyvenimas nebuvo lengvas. Jis — lygiai, kaip ir Uaitas — iš Estijos išvyko į caro Rusiją ir prisipirko iš vakarienių Rusijos gyventojų pigių miškingų ir pelkėtų žemės sklypų.

Bet stipruolis Uaitas, niekieno nepadedamas, sunėšė rąstų ir pasistatė namuką, o Oinas buvo persilpnas. Uaitas buvo aukštas, plačiapetis vyras, jo kaulus dengė stori, kieti raudoni plaukai.

Tiesa, jo raumenys buvo irgi kieti, kaip medis, jis galėjo dirbti kiaurą parą, bet visas jo kūnas svėrė tik keturis pūdus. Todėl Juchanas Oinas nepajėgė kelti storų rąstų.

Jam padėjo rusų dailidės. Jie išstisus dvejis metus kapojo kirviais ir žvangino piuklais. Pastatė namą, paskui arklidę, kiaulininką, tvartą ir kitus trobesius. Aplinkui ošė milžiniškos eglės ir iš pelkių slinko rūkai.

Oinas apsitvėrė aukštomis tvoromis ir dirbo išsijuosęs, atssiskyres nuo viso pasaulio. Jo žmona vargo kartu su juo. Miškai ir pelkės turi nedaug riebių syvų, ir reikia daug karšto prakaito ir baisių keiksmų, kad mainais už juos gautum grūdų, pieno ir lašinių.

Oinienė kas savaitę skalbė marškinius, suskrendusius ir kietus, kaip eglų žievė. Jį mažąjį Pietri juodu žiūrėjo su viltimi ir vadino jį brangi, mylimu sūneliu. Bet mažasis Pietri iki ketverių metų nebuvo pradėjęs kalbėti, o kai prašneko, tai supykęs Oinas sudavė jam per galvą, nes jo kalba — nebuvo žmogaus kūdikio kalba.

Bet tai nieko nepadėjo. Pietri vis kalbėjo nesuprantamais žodžiais arba tylėjo išsitolomis dienomis. Apsivylęs Oinas netekdavo kantrybės. Jo kumštis vis dažniau trenkdavo į neprotinę Pietri galvą. Bet mažasis Pietri dėl to neišgudrėjo.

Būdamas maždaug dešimties metų jis pradėjo suvokti, kad namas — namas, karvė — karvė, duona — duona. (Bus daugiau)

Naujienu Antroji Dalis

NR. 576 CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS XVII METAI

KUNIGAİKŠCIAI OGINSKIAI

(Iš prof. Igno Končiaus "Žemaičių šnekos". Tas "šnekas" išleidžia Nidos Knygų Klubas dviejuose tomuose)

Kunigaikštis Irenėjus Oginskis (1808—1863), gimęs Florencijoje (motina italė), magnatas, savo valdose įvedęs kai kurių reformų, siekdamas pakelti savo dvarų pelningumą. Rietave įsteigė žemaičių dėstomąją mišką knisą, o tu nežiūri... Jį baudų knyga įrašė nustatytas 50 kapeikų pabaudos to paršelio savininkui. Tuoj atplasojo senikė, to paršelio savininkė. Puola ant kelių prieš kunigaikštį, su ašaromis prašo dovanoti pabaudą. Kunigaikštis pasakė: "Čia ne mano dalykas, prašyk Urboną. Aš negaliu iš knygos išbraukti". Nedovanojo. Kitas. Danilevičius išbuvo ar ne 20 metų tuo geruoju ūkvedžiu. Nusipirko už Rietavo (kokie 3—4 km ant Plungės važiuojant) keturis valakus (80 desintinų) žemės, pasikinkė, kiek jo ūkiui reikėjo arklų, prisikrovė vežimus visokios naudos, padargų, sėklų, varėsi, kiek jam reikėjo, karvių, avių. Važiuoja Danilevičius per Rietavą, sustoja pailsinti arklų, gyvulių. Kažkas pranešė kunigaikščiui. Kunigaikštis liepė pakviesti Danilevičių. Atėjo Danilevičius. Kunigaikštis sako: "Danileviče, girdėjau, kad tu mane apvogei ir vežiesi — varaisi mano gyvulius, naudą". — "Ne, šviesiausias kunigaikšti, aš savo turta pasiėmiau, Tamstos aš nieko neurtėjau teisės pats tvarkytis, viskas buvo pasakoma iš Rietavo: kada ką sėti, pradėti šienauti ar kokius kitus darbus. Dėl to ūkis nesisekė. Tik vienas ūkvedys Danilevičius tebuvo patikėtas pats vesti ūkį, visus darbus. Iš jo kiti gaudavo ir sėklų ir gyvulių, padargų. Jo vedamajame ūkyje buvo visoko. Visur buvo tvarka ir gražu.

Kunigaikštis mėgdavo, be kita ko, pavasariais "ant ulbančių tetervinų" atvažiuoti. Žinoma, kurio ūkio ribose buvo tetervinų. Tetervinų ūkių vedėjai turėjo iruošti gurbus mediotojams pačiose geriausiose vietose ir laukti atvykstancio kunigaikščio.

Vieno ūkio ūkvedys buvo Jonas Urbonas. Sykį, sako Urbonas, atvažiuoja kunigaikštis, sustoja kiemo viduryje, iš karietos nelipa, — suprask, piktas. Pribėgu, sako, šaukia kunigaikštis: "Duokš baudų knygą". Bara. Sako, kad aš apsilėdęs: nepriziūrėjus kunigaikščio miško ir t.t. Pasirodo, miško pakraštyje kunigaikštis pastebėjo paršelį. Sustabdė važiavimą, pririšo arklus, ir pats kunigaikštis su vežiku ir parišiu (greta vežiko visuomet sėdėdavo uniformuotas vyras su trimi-

tu skelbti, kad kunigaikščiui duotų kelių) ėmė gaudyti tą paršelį. Pagaliau sugavo, įsidėjo į karietą ir varžiuoja su paršeliu užsidaręs.

"Štai", sako, "kiaulės mano mišką knisą, o tu nežiūri..." Jį baudų knyga įrašė nustatytas 50 kapeikų pabaudos to paršelio savininkui. Tuoj atplasojo senikė, to paršelio savininkė. Puola ant kelių prieš kunigaikštį, su ašaromis prašo dovanoti pabaudą. Kunigaikštis pasakė: "Čia ne mano dalykas, prašyk Urboną. Aš negaliu iš knygos išbraukti". Nedovanojo.

Kitas. Danilevičius išbuvo ar ne 20 metų tuo geruoju ūkvedžiu. Nusipirko už Rietavo (kokie 3—4 km ant Plungės važiuojant) keturis valakus (80 desintinų) žemės, pasikinkė, kiek jo ūkiui reikėjo arklų, prisikrovė vežimus visokios naudos, padargų, sėklų, varėsi, kiek jam reikėjo, karvių, avių. Važiuoja Danilevičius per Rietavą, sustoja pailsinti arklų, gyvulių. Kažkas pranešė kunigaikščiui. Kunigaikštis liepė pakviesti Danilevičių. Atėjo Danilevičius. Kunigaikštis sako: "Danileviče, girdėjau, kad tu mane apvogei ir vežiesi — varaisi mano gyvulius, naudą". — "Ne, šviesiausias kunigaikšti, aš savo turta pasiėmiau, Tamstos aš nieko neurtėjau teisės pats tvarkytis, viskas buvo pasakoma iš Rietavo: kada ką sėti, pradėti šienauti ar kokius kitus darbus. Dėl to ūkis nesisekė. Tik vienas ūkvedys Danilevičius tebuvo patikėtas pats vesti ūkį, visus darbus. Iš jo kiti gaudavo ir sėklų ir gyvulių, padargų. Jo vedamajame ūkyje buvo visoko. Visur buvo tvarka ir gražu.

Kunigaikštis mėgdavo, be kita ko, pavasariais "ant ulbančių tetervinų" atvažiuoti. Žinoma, kurio ūkio ribose buvo tetervinų. Tetervinų ūkių vedėjai turėjo iruošti gurbus mediotojams pačiose geriausiose vietose ir laukti atvykstancio kunigaikščio.

Vieno ūkio ūkvedys buvo Jonas Urbonas. Sykį, sako Urbonas, atvažiuoja kunigaikštis, sustoja kiemo viduryje, iš karietos nelipa, — suprask, piktas. Pribėgu, sako, šaukia kunigaikštis: "Duokš baudų knygą". Bara. Sako, kad aš apsilėdęs: nepriziūrėjus kunigaikščio miško ir t.t. Pasirodo, miško pakraštyje kunigaikštis pastebėjo paršelį. Sustabdė važiavimą, pririšo arklus, ir pats kunigaikštis su vežiku ir parišiu (greta vežiko visuomet sėdėdavo uniformuotas vyras su trimi-

LIETUVIŠKAME PAJURYJE

Dienu Skeveldros

Toks tamsus rytmetis. Gali tarti, kone juodas. Ir gerai, nes seniai jau neprisiruošiu baigti recenzijos apie "Juoduosius". Iškalčiau pusėn, ir saulė — ežeras nušaukė į šalį. Originalas prancūzų kalba. Bet įgarsėjo anglų teatro ir New Yorke, N.Y. Vaidina išimtinai negrai aktoriai, ir baltuosius. Pats aktorius įvade juk klausia: "Iš tikrųjų, kas tas juodasis? Visų pirma, kas jo spalva?"

Scenoje ant katalafalko (bažnytinų grabo pastolų) negyventinų grabo pastolų (bažnytinis baltasis. Aplink jį vakarieniai drabužiais pasiredę negrai atlika slapta apeigas. Tai teisme rekonstruojama įvykis. Galerijoje matyti karalienė, gubernatorius, teisėjas, misionierius ir karalienės pažas.

Mišinys patoso ir groteskos. "Dies irae" parodija. Smilkymas katalafalko papirusų dėmu. Teisėjai šnabzdasi apie biržos kursą. Vyriausieji veikėjai: prievartautojas — žudikas ir juoda prostitutė.

Pjesės pabaigoje teisėjas atsiduria kaltinamųjų suole. Aktoriai nusiima kaukes, ir šokis — šokis aplinkui katalafalką. "Les Negres" autorius — Genet. (Jį "atrado" Sartre). Nežinomų tėvų vaikas, pataisas namų auklėtinis, ex-kriminalistas, homoseksualistas. Demaskuoja visuomenę, dvigubą moralę, meilę, pasitikėjimą, spalvas (juoda - balta) ir t.t. Zokas, egzistencialistinė pjesė. Publiką veikalas "pagauna". Taip bent rašoma recenzijoje.

Beje, "Les Negres" ilgai užtruko britų cenzūroje. Ir reikalas dėl žodžio "sperma". Cenzorius tarė, kad tai nemo-ralu ausiai girdėti. Kaip "Sun-

day Telegraph" praneša, cenzorius žodį "sperma" pakeitė į... "ambroziją".

"Spermas" (spermatozijos) pas Skardžių iš viso nėra, o pas Balčikonį šitaip aiškinama:

"gyvūnų dauginimosi vyriškos lytinės ląstelės". O kas "ambrozija"? Pas Balčikonį jos nėra, o pas Skardžių žodyne šitaip rašoma:

"dievų valgis; nepaprastai skanūs valgiai".

O cenzūra — cenzūra, tavo vardas — nesąmonė, vieša ir paika!

Praėjo traukinys. Ir juodą dūmų debesį, Ir keletą žmonių paliko pėras.

Ir tu — toks traukinys. Gyvenimu su savo klegesiu Leki, leki. Gyvenimu — su nuosava daino,

Ir kiekvienoj stotelėj Savęs po dalį palieki. Ir ji tarpumiškėj ar plėšiny /jaugis,

O dūmus vėjai išdraikys. Tavoš vėl naujos stotys lauks, Atmerkisios žalius akis.

Tai Algimanto Mikutos eilėraščio ištrauka. Taip, iš "Literatūros ir Meno" Nr. 27. Lyrika? Ir tai partijos savitiraštys? Bet neigiam! Verčiu toliau ir — "Tarybinių įstatymų humaniškume" — juos skaitau, kaip kažkoks P. Dobrovolskis ("profesinių sąjungų tarybos pirmininkas" ir "deputatas") kviečia rašytojus į talką... policijai, nesgi okupuotoje Lietuvoje "yra nesąžiningų žmonių, kurie grobsto socialistinę nuosavybę, gyvena ne pagal savo ralu ausiai girdėti. Kaip "Sun-

DOVANŲ IMPORTUOTA TACA MĖSAI IR DARŽOVĖMS

13 1/2" x 18", patvariai sidabruota, atspari dėmėms, nereikalinga šveitimo. Išrodo, kaip tikra gryno sidabro, puikus raštas.

Patraukli, patvari taca duodama dovanų atidariusiems nauja \$300 sąskaitą arba pridėjusius \$300 prie jau turimos. Taip pat dovanų mažesnes to paties rašto ir kokybės tacas už mažesnių sumų sąskaitas.

4 1/2% Pasiteiraukite apie mūsų vispusišką NAMŲ FINANSAVIMO patarnavimą!

Dividendų dydis investavimo sąskaitoms Isteigta 1913 m. COLUMBUS SAVINGS padėjo tūkstančiams pasiekti savo tikslą gyvenime!

COLUMBUS SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
2525 W. 47th St., Chicago • LAfayette 3-4284

8 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, JULY 22, 1961

DIENŲ SKEVELDROS

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

atlyginimą, kurie iš visumėnės ima daugiau, o duoda jam mažiau".

Brr...

3.

Muencheno rusų emigrantų almanache rašoma, kad Sovietų Sąjunga yra vienintelis pasaulyje kraštas, kur moterų teisės... "lygios su vyrų". Sunkiojoje pramonėje 47% visų darbininkų sudaro moters.

Aiman, apie tokią "lygybę" paskaiciūs norisi nusikeikti kartu su Chayevsky'o "Dešimtuoju žmogumi".

"Kad tu valgytumei giles ir kad ažuolo šakos išlytų pro tavo ausis. Kad tu nusipirktum hotelį, tūkstanties kambarių ir mirtumei kiekvienam iš jų!"

4.

Beklajodamas po Chicago, Ill., viename knygne užregėjau "Atlas Oestliches Mitteleuropa. Herausgegeben von Th. Kraus, E. Meynen, H. Mortensen, M. Schlenger. Bielefeld, Verlag von Klasing, 1959." Jau kone antikvarinis spaudinys. Įdomu, ar jį turėjo galvoje Elta, kai prieš porą mėnesių pranešė žinutę (kone skelbimą), kad Vakarų Vokietijoje dar galima gauti žemėlapių apie Pabaltijį. Esą kai kurie jų gana įdomūs. Ir kuogi? — norėtūsi paklausti. Ar tu, kad buv. Reicho sienos yra... "prieškarinės", t.y. iš 1938.12.31. Atseit, su Klaipėda įskaitytina? Kas išpės?

5.

Picasso patinka bolševikams kaip jų bendrakeleivis vad. "taikos" klausimas, bet nepatinka kai "formalistas mene". Paryžiaus spaudos pranešimu, tarp Picasso ir vieno sovietinio dailininko įvykęs toks pasišnekejimas: "Ar pas jus krautuose parduodama dažai?" — "Aišku" — atkirto sovietinis. "Kokiam pavidale?" — "Tūbose". — "O kas parašyta?" — "Dažų vardai ir rūšys..." — "Turėtų visą produkciją racionalizuoti, — emė juoktis Picasso: — fabriškai tedirba mišinių, o ant tūbų tenrašo: "veidui", "plaukams", "aprangai". Tai bus žymiai produktingiau..."

6.

Dar dėl Picasso. Kai ans apžiūrėjo Sovietų Sąjungos apžvalginę meno parodą (kokie 3.000 paveikslų, ir vis traktoriškai, melžėjos, stalybininkai, plėšiniū žieniū pirmūnai ir pn. "darbštūs ir laimingi"), "Pravdos atstovai tarė: — Imponuoja. Iš tikro imponuoja. Net nuostabu, kaip vienas dailininkas ir sugebėjo tiek daug paveikslų nupiešti!

7.

Bebūnant Chicagoj (per banketą po Dainų šventės) teko nugirsti, kad vienas pažistamas į klausimą "ką tau išpovė, kai skrandį operavo?" atsakė (vertu išdėmėti) kalambūru: "Tą dalį, kuri buvo priešinga alkoholiui..."

ATITAIŠYMAS

Mano rašinyje "Dėl anecdotinių "nepuldinėjimų", išspausdintame "Naujieju Antroje Dalyje" 1961.VII.15 nr 575, pastebėjau įsispraudžiusius kelis "kipsukus", už kuriuos atsiprasau. Štai jie:

1) ne "rusiška pusė" būsiu sufalsifikavęs, bet "rusiška pasą";

2) dr. Pr. Ancevičius iš K. Stašio gavęs ne "500 dolerių", bet "500 litų";

10) maskoliško "uravimo" VVS stengėsi nė iš šalies neįleisti.

19) dr. Pr. A. savo rašinį baigia ne "istorija", bet "istorija".

1961.VII.18

M. Biržiška

Budriko pertekliaus

IŠPARDAVIMAS sumažintomis kainomis

Dabar Jums proga išgyti reikalingus reikmenis stebėtinai žemomis kainomis:

- 2 gabalų svečių kambario setai nuo \$88.00
- 2 gabalų Kroehler setas, vertės \$400 už \$229.00
- 3 gabalų miegamasis, vertės \$198 už \$88.00
- 4 gabalų miegamasis, vertės \$450 už \$249.00
- 5 dalių Dinetto setai nuo \$37.00
- 7 dalių valgomasis setas \$149.00
- 9 x 12 vilnoniai kilimai \$39.00
- 9 x 12 Linoleum \$4.95
- Televizijos 17 colių, portable 21 colio kabinetinės televizijos \$99.00
- 21 colio televizijos, radijo ir fonografo kombinacija. \$119.00

REFRIGERATORIAI, SKALBIAMOS MAŠINOS, GAZ, PEČIAI, ELEKTR. SIURBLIAI — NUPIGINTI.

Didelis pasirinkimas rankinių laikrodžių, šveicarikiškos ir amerikoniškos gamybos. Kaina sumažinta. Deimantai ir gintaras už pusę kainos.

BUDRIK FURNITURE

3241 S. Halsted St.

Chicago 8, Ill.

Calumet 5-7237

Atidaru pirmad. ir kotvirtad. vakarais iki 9 val., sekmadieniais 11—5. Budriko radio programa sekmadieniais iš stoties WHFC, 1450 kil. nuo 2 iki 2:30 val. po pietų.

J. Ciočnas

SLOAN'S DEPARTMENT STORE
MOKINIŲ DRABUŽIŲ CENTRAS
Pilnas pasirinkimas vyriškų, moteriškų ir vaikams rūbų, duoda visai Jūsų šeimai galimybę gražiai pasipuosti už mažiausias kainas. Kalbam lietuviškai!
7042 SO. WESTERN AVE.
Phone: PRospect 8-9210

LIESER SERVICE
Headquarters for expert repairs
Specializing in front end alignment & wheel balancing, tune-ups & brake work.
6456 So. Cicero Ave.
LU 2-1828 — PO 7-9874.

MC NICOLAS PLBG. CO.
Plumbing Contractors.
Specializing in Remodeling, Hot Water Heaters — Flood Control Licensed — Bonded — Insured. All work fully guaranteed Residential — Commercial — Institutional.
6900 S. KEDVALE. LU 5-9066.

WONG'S CHOP SUEY
Open daily, Sundays & Holidays 12 — 9 P. M.
Open Mon. 4 A. M. — 9 P. M. Best food in town.
6004 S. Pulaski Rd.
Phones as you order 735-0260

FREE VERMIN-INSPECTION
Call Terminix
For any kind of vermins. \$5,000 — indemnification guaranteed price for average home \$200. Special low prices for termite — free homes.
BRUCE-TERMINIX CO.
E. B. Person — Representative. JU 8-0066.
3339 Foster Ave.
Mention this ad.

BOATS AND ACCESSORIES
at the
SURF SHOP JOHNSON
OUTBOARD MOTORS SALES and SERVICE

Dunphy • Sailing Prams
Switzercraft • 14' Mariner Sailor
Mariner • Marine Accessories.
Used Motors — Motor Rental.
THE SURF SHOP
Waukegan Rd.
Glenview — PA 4-5501

A new location to serve you now open!

HAIR STYLES UNLIMITED
• Air conditioned
• The newest equipment.
Call
RODNEY 3-4599
for appointment
CLASSIC BEAUTY COIFFURES
5719 N. Central Ave.

QUALITY REMODELING
Over 40 years experience
• Carpentry • Stairs • Additions
• House raising • Cement work
• Brick work • Tuckpointing
• Storms doors • Jelousie windows.
Free est. F. H. A. Financing
KOZLOWSKI & SONS
VI 7-0322 — GL 5-9408.

Ar Jūs esate pakankamai taupūs?
Kodėl mokėti už automobilį ar draudimą nuo gaisro daugiau negu reikalinga.
Pakvieskite mane ir išsiaiškinsime. Jokius išpareigojimų.
ST 3-4455.

DABAR SKELBIAMAS PUNTE'S IŠPARDAVIMAS
Pagrindinė vyrų, moterų ir vaikų krautuė. Viskas parduodama sumažintomis kainomis.
1821 BLUE ISLAND
Klasidian 9-4 val.

RATAJK'S PHARMACY
Prescription specialists
Free delivery
Photographic Equipment & Supplies
5269 95th St. Oak Lawn
GARDEN 2-0600

HARVEY
AUTOMATIC TRANSMISSION SHOP
• Automatic Transmission Repair • Engine Overhaul • Valve Refacing • Complete Brake Service.
15307 Broadway Avenue (153rd at Broadway)
EDison 1-9486 — Harvev, III.

SHILTON'S RANCH HOME
Sveikstantiems, reikalingiems ambul. gydymo bei negalintiems vaikščioti (Wheelchair)
Santa Rosa, California, tel. LI 5-0113
HACIENDA CONVALESCENT HOSPITAL
Ambulatorijos ar turintiems gulėti ligoniams
2000 Castle Road, Sonoma, California, tel. WEBster 8-3141
Naujausi gydymo metodai praktikuojami abiejose vietose.
Dėl smulkesnių informacijų rašykite Dept. 101
Mrs. Adele Shilton, R. N.
P. H. N. Managing Owner

ENJOY SECURE HAPPY FUTURES!

P. B. I. TRAINED
Medical Technicians (12 mo. course)
X-Ray Technicians (6 mo. course)
Comb. Med. Tech. & X-Ray Technicians (15 mo. course)
Girls and men 17 to 39 can qualify for hi-paying positions in medical fields. Resident school. Qualified faculty. Short courses available for Medical, Dental, Assistant-Receptionist, Free Placement. Free Cat. — state age and year of hi-school graduation. Classes start Feb., June and Oct. ea. year. Get Details Today — No Obligation.
Nationally accredited
PROFESSIONAL BUSINESS INSTITUTE
1402 W. Lake St., Dept. AFN. Minneapolis, Minn.

MOVING
Apraustaus perkraustymas iš įvairių atstumu.
ANTANAS VILMAS
3415 So. Lithuania Avenue
Tel.: FRontier 6-1882

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Leidimai — Pilna aprauda ZEMA KAINA
R. SERENAS
2047 W. 67th Pl. Waukegan 5-8063

CHICAGOS SVARIAUSIAS IR MODERNISKIAUSIAS DARZAS
BUČODARŽAS
WILLOW WEST INN AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

COSMOS TRAVEL BUREAU
YRA
PIONIERIUS IR LABIAUSIAI PATYRĖS TVARKYTI KELIONES I LIETUVĄ ir į visus kitus
RYTŲ EUROPOS KRAŠTUS
PLANUOJANT KELIONE ILGIAU AR TRUMPIAU PABŪVOVI su savo
GIMINĖ MIS COSMOS
tuojau gaus jums VIZAS ir patarnaus tvarkant visus kitus smulkius reikalus ir formalumus ir tuo jūs sutaupysite.
Cosmos gali padėti atgauti jūsų gimines iš USSR.
Bet kokią kelionę planuojant — į bet kokią kraštą, susiznokite arba ateikite į
COSMOS TRAVEL BUREAU
45 West 45 Street
New York 36, N. Y., CI 5-7711

PRIETELIAU, GERIAUSIA DOVANA SAVO DRAUGAMS
— UZSAKYTI "NAUJENAS"

2 — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, JULY 22, 1961

KUNIGAİKŠČIAI..

(Atkelta iš 1-mo psl.)

žiavo apie 300 vežimų. Sugriovė vasarnamį, sukrovė į vežimus, ir gurguolė važiuoja. Pats kunigaikštis tvarko, dažnai iškarietos iššokdamas ir po kelio purvus braidydamas.

Kelionė apie Sedą kunigaikštis nugirdo, kad vienas arklys pametė pasagą. Tuoj sustabdė visą gurguolę ir liepė visiems ieškoti pasagos. Ir pats laksto, blaškosi, girdi, negalima nesuradus toliau važiuoti. Ieškojo, sako, kokias tris valandas — pusę dienos — juk tiek tos ir dienos vėlyvo rudens metu. Nusbodo žmonėms po purvą braidyti, kažkoks juokdarys nulupe nuo savo arklio kojos pasagą ir pasisakė kunigaikščiui rades. Kunigaikštis davė radybų penkius rublius, žinoma, aukšnius, o pasagą pasiėmė sau.

Kunigaikštis buvo gyvulių globos draugijos narys. Savo arkliais jis važiuodavo labai maža riste. Arklius turėjo gerus. Sykį, pasakojama mamos patėvis Kaunas iš Skruzdynių, važiuoju vėlokai, kiek burnelę gėręs, iš turgaus. Iki Pušinės nuo Plungės 7 viorštai. Arkliai, sako, mano ant namų nuožangiai bėga. Prieš mane važiuoja kunigaikščio vežimas. Mano arkliai neatsilieka, vis kabina si paskui, nors kelias smėlėtas, bet aš tuščiame vežime, su dvejeta arklių. Prie Pušinės, sako, kunigaikštis pasuko savo arklius skersai kelio ir mane sustabdė, paklausė pavardės, kaimo: "Kaip drįsti lygintis su kunigaikščio arkliais, durniais šmote. Atsiprašinėju, kaip beįmanydamas, maunu kepurę, stojuos ratuose — gardėse ant dūgninės — ant kelių. Pavažiavo. O paskui parėjo pabauda. Gavo Kaunas važiuoti į Rietavą, gaišti dieną, atsiprašinėti, prašyti dovanoti.

Rusų valdžiai sumanius įvesti monopolį degtinei parduoti, Oginskis buvo pastatydinęs Salantuose visus pastatus degtinei varyti. Gražūs, raudonų plytų, pagal pateiktus planus namai. Kažkas ar ne dėl vieno tūkstančio nesutiko, ir namai liko tušti. Užkalė langus, taip ir stovėjo "pustaunyčiomis".

Kad buvo jubiliejiniai metai (apie 1900 m.), kunigai išsakyklos paskelbė, kad visi, kas vogė kunigaikščio mišką, eitų pas patį kunigaikštį atsiprašinėti. Nedrausiai emė eiti. Kas šaknis roves jaunuolne krepšiams dirbti, kas grėbiakočius kirtęs, savo neturėdamas, kas dišlių ar kartį nusikirtęs. Pyko, barėsi kunigaikštis. Pagaliau atėjo vienas stambus turtingas ūkininkas ir pasisakė vogęs kunigaikščio mišką. "Na", sako kunigaikštis, "kai jau ir tu vogei, visiems dovanuju, tegu pas mane nebeina atsiprašinėti" (Skudavičė — Skouds). Atseit, gražino miško vogimo nuodėmę kunigams atleist.

Abudu, ir Bagdonas ir Mykolas Oginskiai, mėgo arklius. Rietaviškis ypač mėgo žemai-

čių veislės arklius. Jis buvo Paryžiaus parodoj išstated Lietuvos ponų "išvažiavimą", — gražių karietą, pakinkytą žemaičių veislės bėriukais vieng, o kitą — kaštunkais su baltomis uodegomis ir baltais karciais. Už tai jis gavo pirmą pažymėjimą.

Rietaviškis turėjo žemaičių veislės arklius "pensininkus". Laikė ir laikė. Kai jau arkliai nebeturėjo dantų, žmonės sakydavo, klekais juos šėrė. Kai jis mirė, kunigaikštienė emė tuos arklius pardavinėti. Žmonės pirkto po 10, po 5 rublius arklius, kaip liūtus. Tačiau jie tik odai betiko. Nebeįkaskdavo nei žalios žolės. O klekais arklius šėrti žmonės nebuvo pratę ir neturėjo nei iš ko nei dėl ko.

Sykį Juozas Kazragys iš Paminiečių pastatė parodoj gražų žemaičių veislės obuoliuotą kaštunką — drigantą. Kaip ugnylis, kaip žaibas buvo šis arklys. Tam arkliui pripažino pirmą dovaną — 100 rublių. Kazragys gavo pinigų ir patenkintas. Po kurio laiko atėjo kunigaikščio parišius į Paminiečius pas Kazragį ir pasako, kad jį kviečias kunigaikštis dėl arklio pasikalbėti. Kazragys išsigandando. Mat, arklys buvo ne jo augintas. Į parodą galėjo vesti tik paties augintus gyvulius. Sumanus buvo Kazragys. Sako: "Blogas kelias, neturiu atliekamų arklių nei laiko — nevažiuosiu; o jei jau kunigaikštis labai nori, tegu atsiuņčia arklius". Išjojo parišius. Ryt dieną atvažiuoja uždara karieta su strainiais arkliais vežikas, parišius. Važiuoja Kazragys. Jis gerai žinojo kunigaikščio "skonį", — sur kunigaikščiui reikėjo kalbėti trumpai, griežtai. Nespėjęs pasisveikinti su kunigaikščiu ir sakęs: "Kam mane gaišini, šviečiausias kunigaikštis, dėl arklio! Kad būčiau žinojęs, nebūčiau ir į parodą stated; dabar turiu gaišti tokiu darblyaičiu". Kunigaikštis ramiai emęs sakyti noris tą jo arklių pirkti. "Kiek tu, Kazragi, norėtumei?" Kazragys sakas — pusantrų šimto. Lygo, lygo ir dėl penkių rublių išsiskyrė. Kazragys sakas: "Turi mane, šviečiausias kunigaikštis, parvežti namo". Važiuoja Kazragys kunigaikščio karietoj jau kitais arkliais nuo Jomontinės (apie 7 km) labai purvuotu, vos išbrendamu keliu. Viso iki Rietavo nuo Kazragio sodybos apie 18 km.

Parvažiavo patenkintas, kad nepaklausė, ar pats auginai tą kaštunką.

Rytdieną atėjo parišius vestis arklio. Kazragys neduoda, juk, sakas, nesulygo. Kunigaikštis penkiais rubliais tedavė mažiau, kaip kad prašiau. Parišius grįžo vienas. Kitą dieną vėl karieta. Vėl Kazragys vežamas į Rietavą, Sulygo, užmokėjo pusantrų šimto rublių. Kazragys vėl karietoj grįžo į Paminiečius ir atidavė savo drigantuką.

7 — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, JULY 22, 1961

Astronautas Virgil Grissom. — Astronautas Virgil I. Grissom turėjo skristi į erdvę antradienį, bet dėl blogo oro skridimas teko atidėti ir praėjusį penktadienį jis savo žygi atliko sėkmingai.

VACLOVO BIRŽIŠKOS KNYGOS

"Naujiene" galima gauti šias prof. Vaclovo Biržiškos lietuviškas knygas:

- 1. Senųjų lietuviškų knygų istorija, I dalis, 208 pusl. \$2.00
kietais viršeliais \$3.00
- 2. Senųjų lietuviškų knygų istorija, II dalis, 226 pusl. \$2.00
kietais viršeliais \$3.00
- 3. Aleksandrynas, senųjų lietuvių rašytojų, rašiusių prieš 1865 m., biografijs, bibliografijs ir biblioblografijs, I tomas, 431 pusl., kieti viršeliai \$7.50
- 4. Praeities pabiro, rinkinys straipsnių iš Lietuvos praeities, 352 pusl., kieti viršeliai \$6.50

Čio suminėtas knygas pasiusime paštu, jei nurodytas pinigų sumas čekiu ar Money Orderiu pasiusite tokiu adresu:
"NAUJIENOS", 1739 So. HALSTED STREET
CHICAGO 8, ILLINOIS, USA.

NELAUKITE - RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!

Jei norite užsifkrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šlaip ką aprausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polišą per mūsų kompaniją. Nelaimei šitkus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: CEntral 6-5208

Generaliai Agentai šių kompanijų:
COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

Donald Petkus Anthony Petkus

A. PETKUS & SŪNUS

NAUJA KOPLYČIA
MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 West 71st Street
(Maplewood galvės kampas)

GRovehill 6-2345 TOWNhall 3-2108

Pilnas laidotuvių aptarnavimas, įskaitant karstą ir pasinaudojimą mūsų gražiom koplyčiam, yra nuo \$375.00; \$430.00; \$595.00; \$650.00; \$695.00; \$750.00; \$875.00; \$945.00; \$975.00; \$900.00 ir daugiau. Karstą galima pasirinkti koplyčioje.

GRAZIOS INDIVIDUALINĖS KOPLYČIOS
Mašinoms pastatyti aikštė.

Lietuviams teikiame šios rūšies patarnavimus 30 metų.

Netrukus pasirodys "Amerikos lietuviai"

Buvęs Keleivio redaktorius ir leidėjas Stasys Michelonas dabar labai užimtas savo knygos "Amerikos lietuviai" leidimu. Knyga jau baigiama rinkti ir už poros mėnesių išeis iš spaudos. Turėjau progą Keleivio redaktorijai su St. Michelonu pasimatyti, šnektelti ir pasiteirauti apie jo parašytos knygos turinį.

Tos knygos įžangoj St. Michelonas teisingai pastebi:

"Viena lietuvių išeivijos banga jau yra išnykusi. Kaip byloja randami seni užrašai. Ta banga išėjo iš tėvynės aštuonioliktame šimtmetyje, vengdama tada siautėjusio Lietuvoj tikybinio teroro. Ji atsidūrė Tabago saloje, ties Venezuela, ir dingo praeities miglose, nepalikdama jokių žinių apie save"

St. Michelonas dažnai galvojęs, kad neatsitiktų panašiai ir šiuo vėliau atvykusia iš Lietuvos išeivija, kuri čia, JAV, jau daugiau kaip šimtmetį gyvena. Tas lietuvių ateivių laiko tarpasnis "margas kaip genys ir įdomus kaip arabų pasakos", sako St. Michelonas savo knygos įžangoje.

Per šimtą metų JAV lietuviai kūrė, marino savo draugias. Darė įvairius suvažiavimus, rodėsi teatrų scenose savo kultūrinę kūrybą. Leido laikraščius, spausdino knygas. Statė bažnyčias, kūrė parapijas, kėlė ne susipratimus dėl kalbos bažnyčiose vartojimo, kovojo su lenkais buvusiose mišrioje parapijose. Laikė salūnus su salėmis, kur galėjo lietuviai rinktis, tartis. Turėjo ir laikė savo vargo mokyklas, kur švietė, mokėsi, Tolydzio formavosi ir ideologinės, pasaulėžiūrinės srovės. Ir visa tai buvo palydėta aistringomis kovomis. Ir... lietuviai ateivis niekad nepamiršo savo senos tėvynės.

Kada tik atsiradavo reikalas, visada sutelktinėmis pajėgomis piniñgiai ir kitaip rėmė Lietuvą, kad ji nusikratytų okupanto ir taptų tokia pat laisva, kaip laisvos JAV.

St. Michelonas sako, kad būtu skaudu, jei ketvirtadalis mūsų lietuvių tautos gyvenančios kitur, nuskestų laiko bedugnėn, jokių žymių apie save nepalikę.

Tokių minčių vedamas, St. Michelonas ir buvo paskatin-tasintis to darbu, tai yra parašyti knygą "Amerikos lietuviai".

Buvo tokių, kurie iki šiol rašė apie Amerikos lietuvius, bet visos tos informacijos nėra pilnos, kaip kada šališkos, faktus iškraipiančios. Kas kitų seniau buvo parašyta (kunigų J. Žilinsko, Miñuko ir kitų) St. Michelonas ir tais šaltiniais pasinaudojo.

St. Michelonas, pasitraukęs iš Lietuvos po 1905 revoliucinių metų, apsigyveno Bostone ir čia įsitraukė į lietuvių bendrą gyvenimą. Būdamas ilgas metus Keleivio redaktorium ir su įvairiais pranešimais bei pa-

skaitomais važinėdamas po JAV lietuvių naujokynus, turėjo progos gerai pažinti lietuvių ateivių gyvenimą. Be to, į Keleivio redakciją suplaukdavo nemaža įvairių įvairiausių žinių iš lietuvių gyvenimo.

Taigi, tenka laukti, kad St. Michelono knyga "Amerikos lietuviai" bus įdomi, daug žinių suteiks Lietuvos išeivijos būsimai istorijai.

Be kitų šaltinių, St. Michelonas dar pasinaudojo ir šiais:

Simano Daukanto "Būdas senovės lietuvių kalnėnų ir žemaičių", Encyklopedia Britannica, Liet. Enciklopedija, W. Eckaro — "Kurland unter den Einfluss des Merkanteliams", Šapokos — Lietuvos istorija, St. Matulaičio — Lietuvių tautos istorija, lenkų enciklopedija, M. Hilgito — "History of Socialism in the United States", Grafo Lelivos "Položenije Litovskogo naroda v Russkom Gosudarstve", A. Olševskio "Istorija Chicagos lietuvių", prof. St. Salkausko "Ateivinių ideologija", S. Sužiedėlio "Šv. Pranciškaus Parapija, Lawrence, Mass.", V. Širvydo "J. O. Širvydas", V. Kudirkos raštais ir kitais.

Knygos turinys pajavairintas lietuvių išeivijos statistikos žiniomis. Taip pat ir kitos žinios paremtos patikimais šaltiniais. Knygoj suminėti buvusieji pirmieji JAV darbininkų streikai, kur lietuvių ateivių tuose streikuose dalyvauta ir kaip jie skaudžiai dėl tų streikų turėjo nukentėti. Taip pat plačiai pabieestas ir angliakasių gyvenimas.

St. Michelonas igūdęs redaktorius, geras publicistas, tai jo knyga sklandžiai parašyta ir visiems suprantama kalba.

Lauktina, kad jo knyga pati susiras skaitytoją. Juo labiau, kad senajai lietuvių kartai, skaitant tą knygą, bus kas prisiminti, o naujakuriams pažinti savo išeivijos praeities gyvenimą. O tas buvęs margas margutėlis gyvenimėlis buvo kovingas, vargingas, nepakantos kupinas, įvairiais nuotykiiais pamargintas ir kartu sukūręs daugybę įvairių draugijų, klubų sroviniai išraižytų. Nors buvo vargingas ir tamsokas, tačiau pajėgus išlaikyti keliolika laikraščių, išlikusių iki šiol, ir daug knygų, knygelių išleisti. Buvo tokių, kurie savo spaudą mylėjo, skaitė ir ją rėmė.

Idomu, kad tik iš senos kartos iki šiol atsiranda tokių, kurie, siųsdami laikraščiams prenumeratą, žiūrėk, neprasomi, senu geru įpratimu, primeta dolerį kitą. Štai Keleivio Mairės tėvo kraičiui visi neraginami, nemaldaujami senesnės kartos ateiviai pridėda dolerį kitą daugiau negu reikia sumokėti. Bet ir kitomis progomis senoji savo laikraščius skaitanti karta nepasigaili dolerio kitą spaudai paremti. J. Vlks.

6 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, JULY 22, 1961

Petro Būtėno studijos

Lietuvių į vakarus gyvenimų vietovių ieškojimo pagrindas Petras Būtėnas yra padėjęs vandenvardžius bei kitų vietovių pavadinimus. Vandenvardžiai yra senesni pavadinimai už kitas vietovardes ir kartu vandenvardžiai nėra taip tirštai amžių dulkėmis apnešti, kaip kiti įvairių vietovių vardai. Visa jo studija rašoma lyginamuoju metodu. Jei yra vandenvietė, tai greta jos neretai užtikinama beveik tuo pačiu vardu kurios nors vietovės pavadinimas. Jei ir iškraipyta, tai bent žodžiu šaknis yra užsilikusi. Pirminiams vardams surasti tenka gerai įsižiūrėti į įvairiais amžiais išleistus Lietuvos žemėlapius, tenka perskaityti nemaža įvairių istorinių dokumentų, kelionių aprašymų, atžymėtų karų bei kitų įvairių knygų senesniais laikais išleistų. Tokios medžiagos pas jį gausu.

To sienų ieškojimo išeitį sudaro Karaliaučiaus sritis ir toliau nuo tos sritys į vakarus ir pietus. Karaliaučiaus sritis, tai ir yra vakarų Lietuva. Anot Petro Būtėno, tą vardą dabar pavogė maskoliai ir tai sričiai ne tik primetė kitą vardą, bet ir visas vandenvietes ir gyvenvietes, jau gerokai apvokietintas, maskoliai savaip pavadino. Lyg tai būtų jų žemė, lyg jie būtų tu žemių tikri paveldėtojai. Faktiškai tos žemės, iš vieno grobiko atimtos, kito grobiko neteisėtai įsivintos.

Senovėj graikų ar lotynų kalba rašiusieji tas žemes aptiko kaip lietuvių gyvenamas.

Dabar iš tų istorinių tamsybių tenka semti tas žinias ir tvirtai įrodyti, kur toje žloje senovėje lietuvių gyventa. Spėtina, kad mūsų protėviai slinko keliu tarp dabartinės Krokuvos ir Karpatų. Pakelyje gal paliko net tokius vardus kaip Varžuva, kas amžių būvyje virto Varšuva.

Kad būtų galima susirasti spėjamas vietas, baltų gyvenamas, paimita plačiai paplitusios (ir tai beveik tik baltų tautų tarpe) šios žodžių šaknys: Nem (Nemunas, Ner (Nėris), Nar (Nareva) ir kitos. Šaknis Nem žymiai senesnė ir neabejotinai baltiška ar aistiška. Nar ir ner — šaknis platesnės apimties ir didesniam geografijos plote vartojamos. Neabejotina, ir šios dvi šaknys baltų kilmės.

Nemunyno aukštupis su jo įtakais sumušė rusų ir gudų savinimais tu žemių. Dar užrašų metais "Povesti sovremnich liet" slavai nebuvo pasiekę Nemuno versmių. Paskutinis to meto slavų koloninis punktas buvo Izolavl - Zoslavl. V. Lietuvoj ner, nar pereina per Vislą ir atsiduria į Vartos Oderio įtaką...

Petras Būtėnas man visa taip pasakoja, kad vos spėju jo mintis užsirašyti. Ir šneka jis pasikarsčiuodamas lyg čia greta jo sėdėtų kai kurie istorikai, ir jis jiems įrodinėja jų klaidas arba atsikerta prieš jų lietuvių

tautos istorijos falsifikavimą. O kaip kada junti, kad gerai patyręs pedagogas jaučiasi lyg savo mokiniams dėstas jo pamiltą dalyką — lietuvių tautos senovės sienas į vakarus.

Klausiu: — Keli bus tomiai ir kaip bus pavadintos tos studijos? — Su pavadinimu sunkiau. Mažoji Lietuva?! Neatitinka studijų turinį. Ji gali būti didesnė negu pagrindinė Lietuva. Gal tikty Vakarų Lietuvos sienos? Nežinau, dar reikės pagalvoti?

Priedo prie tų studijų bus pridėtas platus visų šaltinių sąrašas, iš kur vienos ar kitos žinios pasemtos.

Petras Būtėnas yra įsitikinęs revoliucionierius istorikas. Jis sako, kad lietuvių tautos praieitį daug kas apvogė, kaimynai jos žemes pasisavino, mūsų tautos istoriją falsifikavo, dabar reikia skelbti revoliuciją ir atitaisyti kitų istorikų sąmoningai ar nesąmoningai padarytas klaidas. Tose studijose bus daug kas naujo pasakyta. Kaip kam gal tai ir nepatiks, nesu-tiks, pasiginčys. Todėl ir norima pavartoti visi šaltiniai. Senovės lietuvių tautos sienų ieškojimui į vakarus geriausiai tinka vandenvardžių ir vietovardžių palyginamasai metodas.

Petra Būtėną — kaip sukak-tuvininką, kartu kaip varduvi-ninką Petrinių išvakarėse pasveikinti atsilankė O. Ivaškevi-čienė, namų savininkė, jo bičiulis A. Puskepalaitis ir J. Sonda.

O kaip Petro vardas atsirado? — Kai aš gmiūau, tai mano smegenukai buvo matyti. Galvos kauklai nebuvo suaugę. Tai man parinko dangaus vartų sargo šv. Petro vardą. Manė, kad greitai jis pakviesias mane pas save. Deja, kaip matote, gyventi iki šiol, — tylomis pasakė Petras Būtėnas.

Linkėtina jam dar ilgus, il-gus metus gyventi ir surasti ir Tamošius netikėlius įtikinti, kad toli į vakarus lietuvių gyventa, kur jų gyvenamų vietų tikros bet nespėjolamos sienos buvo.

J. Vlks.

Skelbkitės "N-nose"

BEACON RESTAURANT
From a meal to a snack for every member of the family. Specializing BAR-B-Q ribs & chicken. Fish dinners on Fri. Special Sunday Dinners. Open daily till 1:30 A. M. Fri. & Sat. all night.
3207 W. 63rd St. — HE 4-5990.

SOPHIE BARCUS
RADIJO ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOP, 1490 kil. AM. 102-7 FPM.

Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10-11 val. ryto. — Šeštadienį ir sekmadienį nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.
VAKARUSKOS: pirmad. 7 v. v. Angly kalba: nuo antr. iki penkt. 7-7:30 val. vak.

Tel.: Hemlock 4-2413
7159 SO. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO 29, ILL.

MENO ŽINIOS

Tvarko MIKAS ŠILEIKIS

Max Ernsto kūrybių paroda

Surrealistas ir filosofas

Chicagos Meno institute ant-rame aukšte atidaryta viena iš įdomiausių surrealistinio ir "dada" meno parodų, — tai tarptautinio masto tapytojo fil-lisofo Max Ernsto apžvalginė paroda. Ji baigiasi šį sekmadienį, liepos 23 d. Kas domisi aukš-što lygio menu, patartina šią parodą pamatyti. Išstatyta iš viso 240 kūrybių, surinkty iš vi-so pasaulio muziejų bei priva-čių kolekcionierių. 145 paveik-slai, 28 skulptūros ir kita dalis piešiniai, iliustracijos ir "da-da" konstrukcijos.

Max Ernst paroda, surengta jo 70 metų amžiaus sukakties proga, apima visus jo produk-tingos kūrybos laikotarpus, — nuo ankstyvojo etapo, atseit, nuo pradžios 20-to šimt. ligi paskutiniųjų laikų.

Ernst gimęs 1891 m. Koelne. Baigęs Bonos universitetą, kur studijavo humanistiką ir filo-sofiją, bet talentas palenkė jį eiti dailės meno keliu. Jo ne-ribota fantazija, mistika ir ale-goriniai kūriniai veržiasi iš re-alaus pasaulio formų, nors to-ju formos yra realistinės arba pusiau abstrakčios, jo kūryboje darosi reikšmingos ir realios. Paprasti, kasdieniški matomo-jo pasaulio objektai virsta es-tefėne tikrove: žiūrovą skatina maštyti, atspėti mintį bei idėją. Ernsto surrealizmas daugeliu atveju virsta metamorfoze, — matomojo pasaulio vaizdai, pavirsta ne šio pasaulio vaiz-dais, į karkokias pasikeitusias, bet dar atpažįstamas formas. Racionalus sprendimas čia ne-reikalingas, kai logiška! for-muojama mintis ir duodama kūriniai prasmė, tada atsi-skleidžia nauji, nematyti vaiz-dai. Jo tapyboje daug gilios minties, mistikos, muzikos ir spalvų analogijos. Simboline prasme Ernstas plačiai ima biologinius objektus — paukš-čius, žuvis, bendrai gamtą, tik-tai rečiau pasirodo mįslingas žmogus. Miškai dailininkui, at-rodė, mėgiama tema. Gausus miškų ciklas, kur nėra nei ša-kų nei lapų, tiktai paslaptinga tamsi masė, virš kurios saulė nušviečia dideles tolumas, at-rodė klaidūs. "Visas miestas", atrodo, kad tame kompaktiška! sugrustame mieste sutelpta vi-sas pasaulis. "Vėjo tiltas" — tai debesynas. "Paukščio pa-minklas" — stilizuotas dekorat-tyvinis kūrinys. "Cimėra" — pusiau paukštis, pusiau žmo-gus, kaip ir kiti jo kūriniai, kur parodoma žmogus su paukščio galva.

Ankstyvesniam savo kūrybinės raidos etape Ernstas rodo platų technikos būdo išsi-šakojimą, spalvų įvairumą, ko-

lorito lankstumą. "Šv. Antano gundymas" išsiskiria iš kitų jo psichologinių koncepcijų. Tam-siam fone tarytum ne žemiškos būtybės (pabaisos) pavaiz-duotos akademiška technika, kas realistiniame piešinyje pri-duoda dar didesnės realybės, sukūriant fantastiškų būtybių anatomiją. "Tylos akys", "Ramybės momentas", "Sprogi-mas katedroje" — didelio for-mato drobės, kruopščiai, su de-koratyviniu elementu atliktos.

Baigiantis Pirmajam Pasau-liam karui Zūriche, Šveica-rijoje, atsirado dadaizmo sąjū-dis, kaip Italijoje tuo pačiu me-tu atsirado futurizmas. Abu šie "izmai" neilgai tegyveno. Jų populiarumas niekad nebuvo didelis. Surrealizmas atsirado Paryžiuje 1924 m., kurio "tė-vas" yra Andre Breton. Dauge-lis dailininkų priėmė naują srovę "Sur", kas reiškia: "virš" arba "už", tatau surrealizmas reiškia "virš realybės". Dauge-liau ar mažiau filosofinė, mis-tinė ir alegorinė meno šaka. Chirico, Salvador Dalí ir kt., tuo pačiu kartu ir Max Ern-stas, susidomėjo surrealizmu ir, reikia pasakyti, jie pasiliko tarptautinio masto šios srovės meistrai.

Baigiant tenka paminėti ir Ernsto skulptūrą, kuri daro "afrikišką" ispūdį savo primi-tyviškumu. Formos — ketur-kampis, cilindras ir ovalas — nedetalizuotos sunkios masės labai skiriasi nuo taip grakš-čios ir žavios Ernsto tapybos. Tačiau ir šis jo darbas labai efektingas ir originalus.

Pasibaigė Meno Instituto studentų paroda

Praėjusį sekmadienį Chica-gos Meno instituto mokyklos studentų paroda pasibaigė. Pa-roda sudaryta iš 373 įvairių technikų ir klasių darbų: ta-pyba (daugiausia abstraktas), grafika, kur yra labai gerų dar-bų, kompozicijos tapyba, akiai — tapyba, piešiniai, skulptūra, mechaniškas piešimas, spaus-diniai ir tt. Lietuviškų pavyz-džių nedaug: Betty Juška, — jaimo vyro biustas, tapyba. An-tano Brazdžio didelė medžio skulptūra, atlikta modernios skulptūros stiliumi. Tomas Sa-dauskas, pramonės klasės stu-dentas.

Gausiai lankė Čiurlionio Galerija

Dainų šventės proga Čiur-lionio Galerija Chicagoje buvo atidaryta 4 dienas, kad lietu-iviai, atvykę iš kitų valstybių į Dainų šventę, galėtų pamatyti

Adomas P. Jasas

GEROJO LATRO EVANGELIJA

Kai auksas gundančiai šokdina nuogos kvaityslės balerina, kažkas graudžiai įtikinėja alaus ir vyno padavėją:

— Ofelija, ir man, kurs vaikata esu, yra tokia — yra širdies evangelija be ginklo teisybės ir išniekintų tiesų:

— Ateikite, gerieji laurai, keliavę per visokio piklo girią, o po galesčio ašarom numirę!

Ateikite ir jūs, dienos prakaito vergai, o nakties vagabandai, nesilenkę nei auksu nei garbės pagundai! — Jūs mailnotė pirkliai ir karaliūnus, o buvote tik paniekinieji Magdelenos sūnūs...

Tealleidžia jums Tėvas mano, būties teisybę svarstyklėm pataikęs... Kad keikėtės ar piktai mylėtote — tai kas? — Prieš kruvinąsias tirųjų rankas jūs tik padykusieji piemenys nuo Libano.

— Ofelija, dar vieną taure, kol šviesu, už šitą — už širdies evangeliją be ginklo teisybės ir išniekintų tiesų.

vienintelę lietuvių meno šven-tovę — Čiurlionio Galerija. Keturias dienas atsilankė per-tovę — 500 žmonių. Daugelis pasi-džiaugė, kad Chicagoje yra rių vietovių — Bostono, Balti-morės, Los Angeles ir Kana-rėmė šią įstaigą kuklia auka.

Mes mokame **4 1/2%** ant visų taupymo saskaitų

Klekviena sąskaita Igi \$10.000.- apdrausta Federalinėje Valdžios Įstaigoje: Federal Savings and Loan Insurance Corporation

5% ant Bonus sąskaitų

MIDLAND SAVINGS and Loan Association
4040 ARCHER AVE., CHICAGO 32
Phone: CL4-4470
August Saldukas Prezidentas

AR TURITE SUGEDUSĮ LAIKRODĮ?
Mes jį Jums pataisyame tik už \$5.00, jei atsiėsite jį skelbimą. GREITAS DARBAS. Atliekame:

- valymą
- tepimą alyva
- spyruoklių įdėjimą
- reguliavimą

Duodame garantiją vieneriems metams. Chronografas ir automatinis laikrodis taip pat taisome. FAMOUS BRANDS JEWELERS — IMPERIAL JEWELERS 4847 W. 14 St. — Cicero 50, Ill.

MŪSŲ ŽINGSNIAI

Leidžia Santara ir Sambl Šviesa Chicagoje.
Redaguoja Rita Kavoliienė
Medžiaga siūsti: 622 Nicholas St., Defiance, Ohio

4 METAI

NR. 24 (139)

KODĖL DEMOKRATIJS ŽLUNGA

Demokratinų režimų nepastovumas vadinamuosiuose neprišviesusiuose (underdeveloped) kraštuose kelia klausimą, ar demokratija nepasilikianti beveik išimtinai vakarietiškas reikšminis, užuot įsigalėjusi visame žemės apskritime. Taip būtų, gal būt, galima manyti, jeigu rastume demokratiją iš esmės priklausoma nuo sąvybių, būdingų tikrai Vakarų civilizacijai, pavyzdžiui, nuo krikščionybės. Bet, nors Europoje ir Amerikoje kalvinistinė krikščionybės rūšis yra, iš tiesų, glaudžiai susieta su demokratijos įsigalėjimu, Pietų Afrikoje kalvinizmas yra susietas su rasistiniu demokratijos apribojimu. Kita vertus, visai nekrikščioniškos tradicijos kraštai, kaip Indija ir Japonija, šiuo metu turi įmanomai demokratinės valdymosi sistemas, nors abejuose išveglėiami tam tikri vidiniai pavojai, gali grėsti demokratijos išpastovinti. Jokio priešastinio ryšio nematyti tarp katalikškosios krikščionybės ir demokratijos, o tarp graikiškos ortodoksijos ir demokratijos ryšys greičiau būtų atvirkštinis.

Seymour Martin Lipset savo neperseniausiai pasirodžiusioje knygoje *Political Man* patiekia duomenų, kurie trumpalaikėje perspektyvoje rodo demokratijos galimybes esančias menkomis neprišviesusiuose kraštuose, bet kurie įgalina optimistiškesnę pažūrą, kiek liečia ilgalaikę perspektyvą. Lipset randa demokratiją susieta su tam tikromis sąvybėmis, kurios šiuo metu neprišviesusiuose kraštuose neegzistuoja (iš čia pesimizmas šiuometinių demokratijos šansų atžvilgiu), bet kurios gali ilgalaikėje perspektyvoje atsilikusių kraštų būti įgautos. (Iš čia optimizmas tolimesnių perspektyvų žvilgsnyje). Lipset randa demokratiją priklausoma ne nuo kultūrinės - religinės tradicijos, kuri būtų sunkiai pakeičiama, bet nuo ekonominių aplinkybių, kurios, nors irgi lengvai pakeičiamos, bet visgi lengviau negu kultūrinės.

Sulyginęs trylika pastovių europinių demokratijų su 17 nepastovių demokratijų ir diktatūrų taip pat Europoje, Lipset randa tarp jų šiuos skirtumus, susietus pirmoje eilėje su ekonominiu lygiu:

SKAITYK PATS IR PARAGINK
KITUS SKAITYTI
NAUJIENAS
JOS VISAD RAŠO TEISYBĘ

4 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
SATURDAY, JULY 22, 1961

	Pastovios demokratijos	Nepastovios demokratijos ir diktatūros
Vidutinės pajamos \$	695	308
Laikraščių egz. tūkstančių gyv.	341	167
Zemdirbių %	21	41
Raštingų %	96	85
Gyvenančių miestuose virš 20,000 gyv. %	43	24

Sulyginęs Pietų Amerikos diktatūras su daugiau ar mažiau demokratiškais kraštais, Lipset randa lygiai tokius pat skirtumus, kaip Europoje: demokratija, atrodo, priklauso nuo aukšto pajamų vidurkio, industrinės sistemos, miestinės civilizacijos, aukšto išsilavinimo, ir plačiai pasklidusio laikraščių skaitymo. Visų šių sąvybių bendravardiklis Vakarų civilizacijoje yra pramonės išsivystymas. (Šio proceso — pramonės išsivystymo — genezėje, kaip M. Weber įrodė, ypatingą reikšmę, tačiau, reikia skirti reformacijai; reikia pakilti atvirą klausimą, ar industrinė civilizacija gali pasiekti savo aukščiausio išsivystymo, jeigu jos pagrinduose neglūdi kalvinizmas — arba komunizmas. Kiekvienu atveju, Gerhard Lensky savo naujoje knygoje *The Religious Factor* tvirtina, kad religingų katalikų bendruomenė negalinti šiandieniniam pasauliui būti ekonomiškai progresyvi. Tas pat, tur būt, galioja ir budistinėm bendruomenėm).

Jeigu santykis tarp industrializacijos ir demokratijos yra universalinis ir priešastinis, ir jeigu priešastingumo grandinė eina iš pirmosios į antrąją sąvybę, o ne atvirkščiai, — tai, pirma, neprišviesusiuose kraštuose *šiandien* demokratija vargiai galima, bet, antra, ji atrodo garantuota ateičiai. Ši garantija taip pat atrodo duota Sovietų Rusijai, kadangi ji juk sparčiausiai besipramo-ningas kraštas pasaulyje (nekalbant apie komunistinę Kiniją).

Taciu išskyla klausimas, ar industrializacijos ir demokratijos santykis tikrai yra *privolomas*. Kitais žodžiais: ar industrializacija, kuri yra *retka-linga*, kad demokratija būtų galima, yra *pakankama*, kad demokratija būtų neišvengiama, net ir tada, kai valdantieji sluoksniai demokratiją atmeta. Reikia turėti mintyje, kad Vakarų civilizacijoje demokratija kilo iš dviejų šaltinių: industrializacijos ir individualistinės religijos. (Abu šie šaltiniai sutapo kalvinistikuose kraštuose). Ar industrializacija neišvengiamai atneš demokratią *kolektyvistinės* kultūros

kraštuose, — dar atrodo labai abejotinas klausimas. Lipseto statistikos ir kai kieno optimistiniai samprotavimai, kad industriniai ir socialiniai pasikeitimai Rusijoje neišvengiamai atneš demokratiją neturėtų skatinti pasyvaus pasidavimo "neišvengiamo istorijos progreso" nuotaikoms. Ne vien vidutinės pajamos, laikraščių egzemplioriai, industrializacija ir urbanizacija duoda demokratiją, bet ir "herojus istorijoje" (Sidney Hook), "humanistiškasis koeficientas" (Florian Znaniecki), trumpai tariant, žmogaus tikėjimas ir akcija.

HENRIKAS NAGYS TABOR FARMOJE

Du kartu jau Tabor Farmos visuotinių santariečių suvažiavimų dalyviai turėjo progos išgirsti poetą ir literatūros kritiką dr. Henriką Nagį, ir abu sykiu susitikimas bus palikęs neišdildomų įspūdžių net ir tiems, kurie paprastai dėl literatūros nesikarščiuoja.

Pirmuoju kartu Henrikas Nagys kalbėjo apie naujosios lietuvių poezijos susitikimą su nebūties naktimi ir kovą už tikėjimą. (Ši paskaita išspausdintą trečiajame Santaros Metraštyje).

Antruoju sykiu Henrikas Nagys plačiau užsimojimu atskleidė visą ligišolinę lietuvių poezijos kelią, išryškindamas ir atmintin įrėždamas jos įvairių laikotarpių ir asmenybių niuansus.

Šiemetiniame visuotiniame suvažiavime, kuris įvyks rugsėjo 8—10 dd. dr. Henrikas Nagys vėl kalbės panoramiška literatūrinė tema, palygindamas sovietinės Lietuvos literatūrą su tremtyje kurtąja ir tebekuriamą.

NAUMĖ LIŪNAITĖ

MIELI LIETUVIAI!

Mes, trys Lietuvos dukros — aš, Naumė ir mano draugės Augė ir Skardė — senai ir ilgai gyvenę, bet nepasėję, buvę išvietintos, ilgai ir plačiai klajoję, pastangomis Nado Rastenio, pasiekėme lietuviškąją Čikagą ir viešime "Naujiuose".

Mes norime atvykti į jūsų namučius ir papasakoti jums savo šturpulingus pergyvenimus senovės tremtyje. Iš mūsų sužinosite apie tas laikais esantį Bangpučio dvarą Baltijos dūgne, malonią Ravinę, geruosius Ardėnus, mūsų gimtinę — Zvyrinę, tų laikų Lietuvą ir didingas "Trijų Rožių šventės" apeigas.

Mūsų kelionė į Jūsų namučius, buvusi \$5.00, dabar tik \$3.00. Prisiūdamai ar sumokėdami "Naujienuoms", 1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill., leisite mums atvykti ir viešėti pas jus.

Iki mielo pasimatymo,

Už pinigus gautus iki rugpjūčio 10 dienos procentai mokami nuo rugpjūčio 1-os

4 1/2% INSURED SAVINGS

Gausite dovanų 7-nių įvairių, nerūdyjančių plieno peilių rinkinį su dvigubai prinituotomis medinėmis rankenėmis. Jūs gausite veltui atidare \$1,000 naują taupymo sąskaitą arba \$1,000 padidinę turimą sąskaitą.

Gaukite sąrašą veltui duodamų dovanų.
• Pinigus pasiuntę iki mėnesio 10 dienos gausite procentus nuo 1-os d.
• Kiekviena taupymo sąskaita iki \$10,000 yra apdrausta Federal Savings and Loan Insurance Corp.

Siųskite čekį atidarymui taupymo sąskaitos

EL DORADO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
448 MAIN STREET
Placerville, California

MES PRAŠOME JŪSŲ PAGELBOS Amerikos neturintieji tiesioginių globėjų vaikai yra siunčiami į OGALA SIOUX indėnų rezervato dykumas. Jūs galite jiems padėti siūsdami varotus pašto ženklus ir kitokias kad ir nedideles aukas.

Rašykite: Dept. AFC, Father Edwards, Holy Mission Rosary, Pine Ridge, S. Dakota.

MARIO'S INC. Home of the original SUBMARINE SANDWICH DELICIOUS!
Carry out only. Special discounts to large orders for religious & social groups. Open daily 11—11. Sat. 11 AM — 1 PM, Sun. 2 PM — 11 PM, 7145 So. Western.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

ALEKSAS AMBROSE

Copyright 1960

CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJA

(Tąsa)

Juozas Perkelis

buvo veiklus katalikų organizacijų narys. Jis keliais atvejais būdavo išrenkamas į organizacijų valdybas. Be to, jis išitraukė ir į amerikiečių politines kovas. Domėjosi biznio reikalais. Buvo išrinktas Northsidės Lietuvių Statymo ir Paskolų Bendrovės direktorium.

Antanas Rypkevičius

1883 m. gimė Vilkaviškio aps., Alvito vls., Tiškų kaime. Jam teko tarnauti Rusijos armijoje ir dalyvauti Mandžiūrijos kovoje. Rusų karo vadai neparodė reikalingų gabumų, kariams teko labai daug bereikalingai kentėti. Amerikon Rypkevičius atvyko 1907 metais. Pradžioje apsigyveno Detroit, bet 1911 m. jau persikėlė į Chicago.

Rypkevičius, pramokęs siūti, kelis metus dirbo įvairiose siuvyklose, o 1916 m. suorganizavo Wicker Park Clothing bendrovę, kurioje kartu su kitais kelis metus vertėsi drabužių siuvimo ir pardavimo bizniu. Vakaraus Rypkevičius eido į mokyklą, kuriose pramoko praktiškų dalykų. Chicagoje jis įstojo į Socialistų Sąjungą ir išitraukė į socialistų vedamą darbą. Prisdėjo prie NAUJIENŲ organizavimo, o 1918 m. jau pradėjo eiti šio dienraščio knygvedžio pareigas. Vėliau tapo NAUJIENŲ ekspedicijos ir pinigų persiuntimo skyriaus vedėjas. Jam teko tvarkyti kelionių ir Lietuva reikalų. Rypkevičius pasinaudojo proga ir pats kartu su Amerikos lietuvių ekskursijomis kelis kartus aplankė Lietuvą. 1922 m. jis buvo nutaręs likti Lietuvoje. Kaune įsteigė Akcinę Bendrovę "Viešbutis Kaunas" ir pradėjo statyti viešbutį, bet kai Lietuvos vyriausybė pradėjo sekvestruoti patalpas, tai jis 1924 m. grįžo į Ameriką.

NAUJIENOSE buvo įsteigta taupymo ir skolinimo bendrovė. Be kito administracijos darbu NAUJIENOSE, nuo 1928 m. Rypkevičius pradėjo tvarkyti ir šios taupymo bendrovės reikalus. Vėliau bendrovė pakeitė vardą į Universal Savings & Loan Association ir išsikėlė į 1800 S. Halsted St. Rypkevičius nuo 1928 m. ėjo šios bendrovės sekretorius (vėliau prezidento) pareigas iki mirties. Jis priklausė Chicago Vyrų Choriui, o vėliau "Pirmyn" Choriui, buvo Dramatiško Ratelio narys, daug kartų vaidino. Jis taip pat buvo Lietuvių Laisvamųjų draugijos narys ir organizatorius. Mirė 1958 m. gruodžio 18 d.

Povilas Milasevičius

gimė 1892 m. kovo 4 d. Subačiaus vls., Skudų kaime. Amerikon atplaukė 1909 m. ir atvyko į Chicago. Pramokęs siūti, jis tuojau išitraukė į organizacinį siuvėjų darbą, lankė lietuvių šaukiamus susirinkimus ir įsirašė į kelias draugijas. Prie darbo buvo pirmos rūšies darbininkas. Kada dirbtuvės savininkas gaudavo brangesnį užsakymą, visuomet atnešdavo Povilui baigti darbą, kad vėliau pirkėjas neišmetintų.

1911 m. įstojo Chicago Lietuvių Draugijon. Jau beveik 35 metai, kai renkamas šios draugijos vadovybėn. 1954 m. išrinktas Lietuvių Tautinių Kapinių direktorium. Jis yra veiklus kapinių finansų ir darbo komisijų narys. Jis tvarko paskolų reikalus ir prižiūri didesnius kapinių darbus. Milasevičius yra gabus parengimų organizatorius. Pasiimtą darbą tvarkingai atlieka, atskaitomybę sutvarko. Mirus pirmajai žmonai, Milasevičius vedė Sofiją Kanapiūtę. Abu gražiai sugyvena ir abu remia kiekvieną kultūrinį Amerikos lietuvių darbą.

Vincas Rėkus

1906 m. gegužio 18 d. gimė Seinų aps., Veisiejų vls., Barčių kaime. 1920 m. buvo Lietuvos kariuomenės savanoris, už kautynes apdovanotas medaliais. 1927 m. atvyko Amerikon ir apsigyveno Chicagoje. Čia tuojau įsijungė į katalikų judėjimą. 1928 m. buvo išrinktas šv. Juozapo Pašalpinės Draugijos protokolų sekretorium; 1932 m. išrinktas šv. Cecilijos Draugijos sekretorium, o 1934 m. išrinktas net ALRK Federacijos skyriaus pirmininku.

1942 m. buvo išrinktas Dariaus Girėno Paminklui Statyti Komiteto pirmininku; 1948 m. išrinktas Chicago Lietuvių Chorių išdininku; o 1948 m. — Lietuvių Demokratų lygos sekretorium. 1948 m. išrinktas Lietuvos Vyčių Chicago apskrities pirmininku. Jam pavyko suorganizuoti Vyčių 5-toj kuopoj dramos ratelį, kuris bevaidindamas aplankė Chicago ir jos apylinkių kolonijas. Rėkus padėjo organizuoti Lietuvių Aero Klubą, o kai Northsidėje buvo suorganizuota Lietuvių Statymo ir Paskolų Bendrovė, tai jis buvo išrinktas direktorium. Jam teko rašyti pirmas šios bendrovės protokolus. Rašinėja katalikų spaudoje. Kartais parašo eilėraščių.

(Bus daugiau)

SKAITYKITE NAUJIENAS

8 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, JULY 22, 1961

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO INSULIACIJOS PROBLEMAS.

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namų vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams medžiagų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY
3039 SO. HALSTED STREET — Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

VERTINGAS IŠPARDAVIMAS ATOSTOGŲ METU

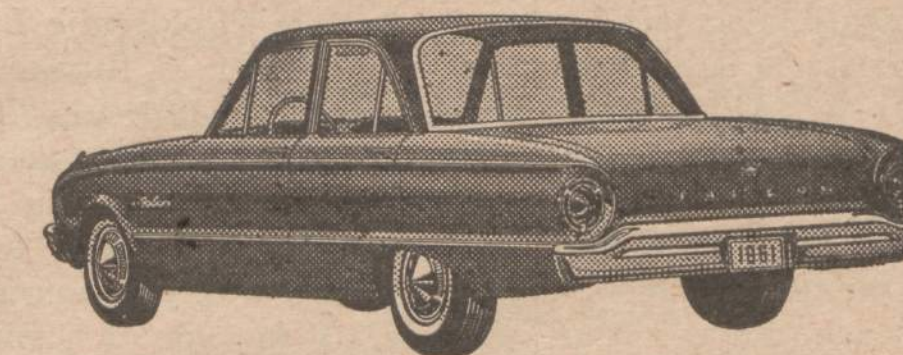
NAUDOKIS NUOLAIDOMIS IR NETURĖSI RŪPESČIŲ ČIA PROGA DAUGIAUSIAI ĮSIGYTI UŽ SAVO PINIGUS

GERIAU PIRK DABAR TIK PAZIŪREKI

1961 NAUJAS FORD (FALCON)

TAIP PIGIAI, TIK UŽ \$1,749.00 SU PRISTATYMU

Taip pat — 50

PUIKIOS KOKYBĖS VARTOTŲ AUTOMOBILIŲ. JŪ KAINA ATITIKS JŪSŲ BIUDŽETĄ. SPECIALUS — 60 — T-BIRD. CONV. \$3,295.00

HERBERT AND BLOOMFIELD, INC.

AUTORIZUOTAS

DYLERIS

Lietuvis JUOZAS ARBAČIAUSKAS, Savininkas
690 HEMPSTEAD TPKE.

FRANKLIN SQUARE, L. I., NEW YORK

Tel.: IV 1-9400

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

(LICENSED BY INTOURIST)

PASKUBINA JŪSŲ SIUNTINIUS JŪSŲ DRAUGAMS IR GIMINĖMS I BET KURIAJ SSSR DALJ.

SIUNTINIAI APDRAUSTI • PRISTATYMAS GARANTUOTAS • GAVĖJAS NIEKO NEMOKA •

Visuose mūsų skyriuose Jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų moteriškiems ir vyriškiems drabužiams ir tuo sutapsysite, negu pirkdami kitur. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų tinkamų siuntiniams, pigiau negu bet kur kitur.

Dėl nemokamų kainoraščių ir papildomų informacijų rašykite arba aplankykite mūsų jums artimiausį skyrių:

NEW YORK 3, N. Y.	39 Second Avenue	Tel. AL 4-5456
BROOKLYN 21, N. Y.	506 Wilson Ave.	Tel. HY 1-5290
BROOKLYN 7, N. Y.	600 Sutter Ave.	Tel. DI 5-8908
PATERSON 1, N. J.	99 Main Street	Tel. MU 4-4619
VINELAND, N. J.	West Landis Ave. (Greek Orthodox Club Bldg.)	Tel. FO 3-8569
LAKEWOOD, N. J.	126 4th Street	Tel. LO 2-1446
NEW HAVEN, Conn.	6 Day Street	Tel. HU 1-2750
PITTSBURGH 3, Pa.	1015 East Carson St.	Tel. TO 1-1068
CLEVELAND 13, Ohio	2683 W. 14th Street	Tel. SW 8-2866
WORCESTER, Mass.	174 Millbury Street	Tel. TO 7-1575
HAMTRAMCK, Mich.	11333 Jos. Campau	Tel. BR 8-6966
CHICAGO 22, ILL.	2222 W. Chicago Ave.	Tel. WA 5-2737
CHICAGO 29, ILL.	2439 W. 69th St.	Tel. AN 1-2994
LOS ANGELES 22, Cal.	960 So. Atlantic Ave.	Tel. FI 6-1571
SAN FRANCISCO, Cal.	2076 Sutter Street	Tel. BI 3-1797
NEWARK 3, N. J.	428 Springfield Ave.	Tel. WA 2-4035
PHILADELPHIA 23, Pa.	530 W. Girard Ave.	Tel. PL 6-6766
WATERBURY, Conn.	6 John Street	Tel. GL 8-2256
GRAND RAPIDS, Mich.	414 Scriber Ave., N.W.	Tel. VI 1-5355
DETROIT, Mich.	7300 Michigan Ave.	Tel. GR 2-6387
PASSAIC, New Jersey	176 Market Street	Tel. CH 9-6245
ATHOL, Mass.	61 Mt. Pleasant St.	

Vineland, N. J. skyrius atidarytas tik penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais.